

▶ Eurofins PAMM

Elise Bekers, medisch manager 2024

In de oncologie geen behandeling zonder diagnose van pathologie

Multidisciplinair team

Vragen aan patholoog

Is de tumor volledig verwijderd ?

Wat voor type tumor is het?

Is er een rol voor chemotherapie of hormoontherapie?

Immuuntherapie?

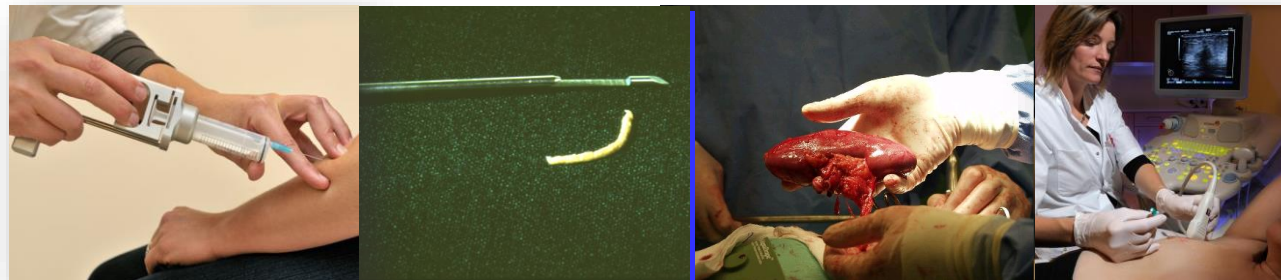

Zijn er redenen om te bestralen?

Zijn er andere biomarkers?

Antwoord op vragen aan de pathologie?

m.b.v. cel- of weefselmateriaal

Soorten onderzoek in de pathologie

Cytologie: losse cellen

Histologie: stukjes weefsel (weefselverband)

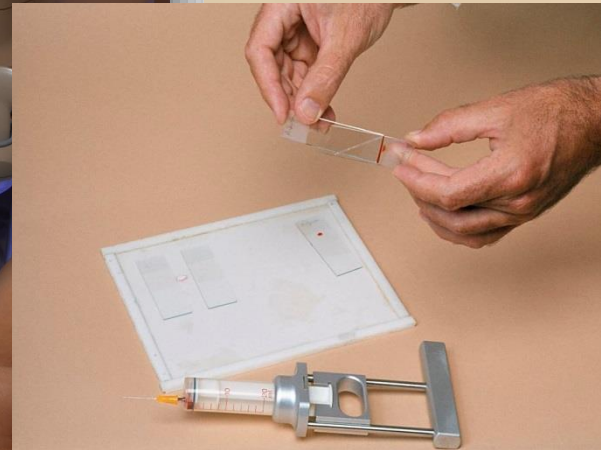
- Vriescoupe, biopten, resecties, obductie (autopsie)

Speciale technieken

- (Immuno)histochemie
- Moleculaire biologie (DNA en RNA)

Cytologie: punctie

Cytologie

Puncties

Spontaan verkregen
materiaal

Vochten

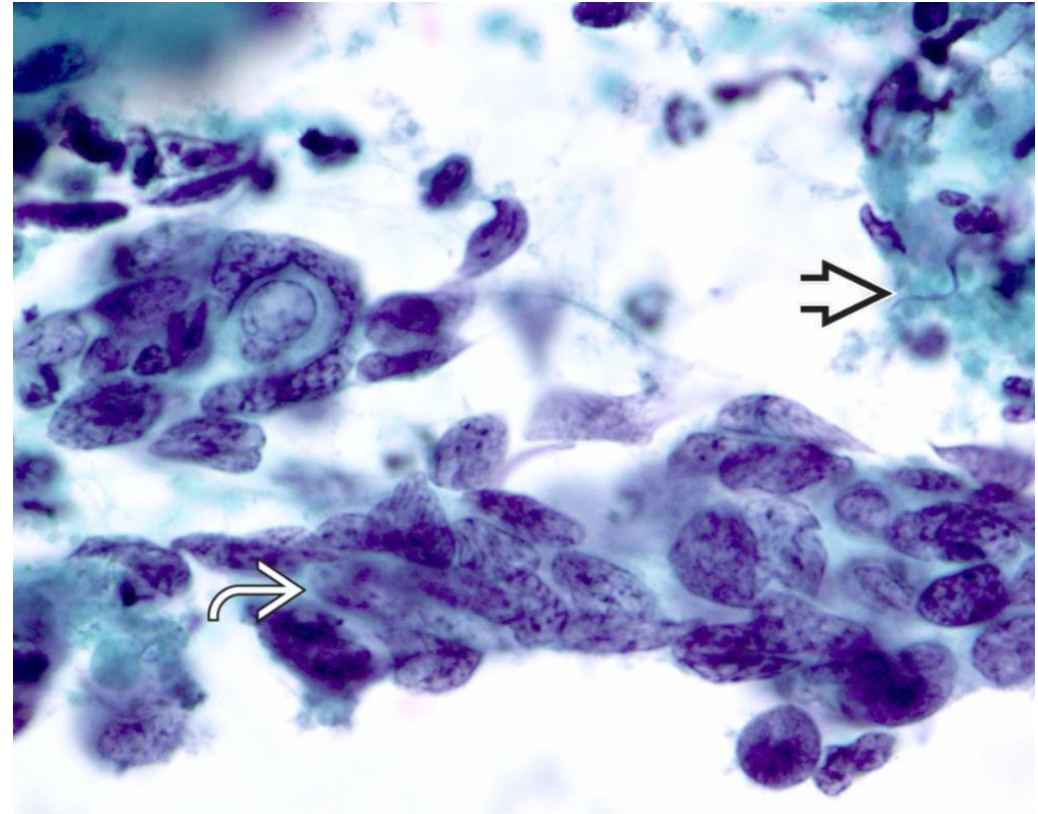
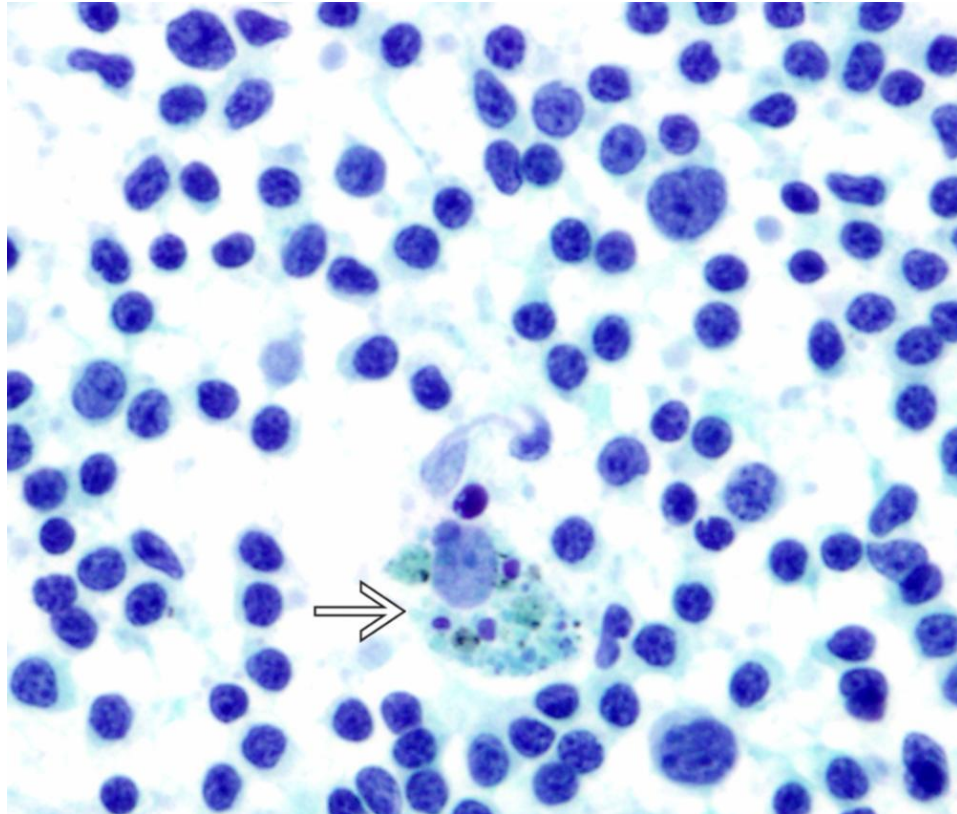
Uitstrijk

→ hele logistiek: ca. 1-2
dagen

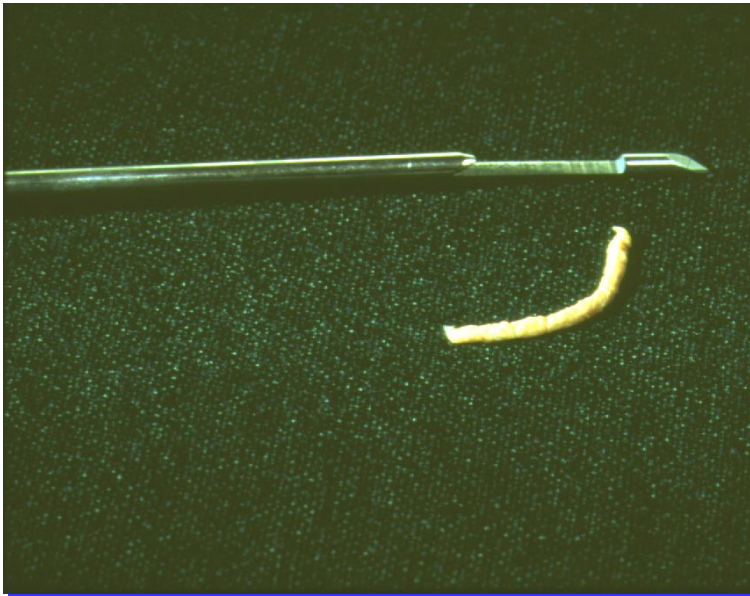

Losse cellen (cytologie/EBUS)

Histologie

Biopten

Resectie(operatie) preparaten

Wat gebeurt er na de operatie of bioptafname

Ontvangstbalie

- Controleert potjes en aanvraagformulieren
- Materiaal krijgt een C of T-nummer

Uitsnijkamer

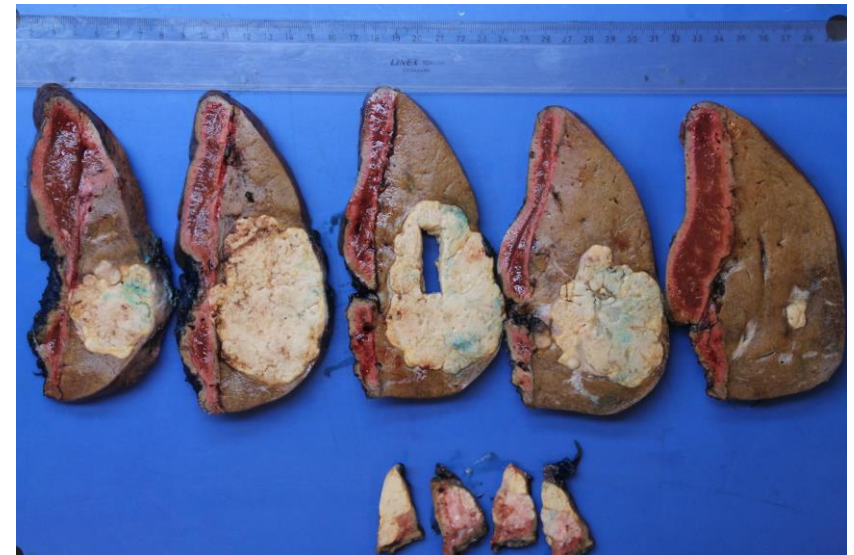
- Vers ontvangst zorgt ervoor dat long wordt ingespoten met formaline (sterk water) ter fixatie (om stevig te worden)
- 24 uur fixeren

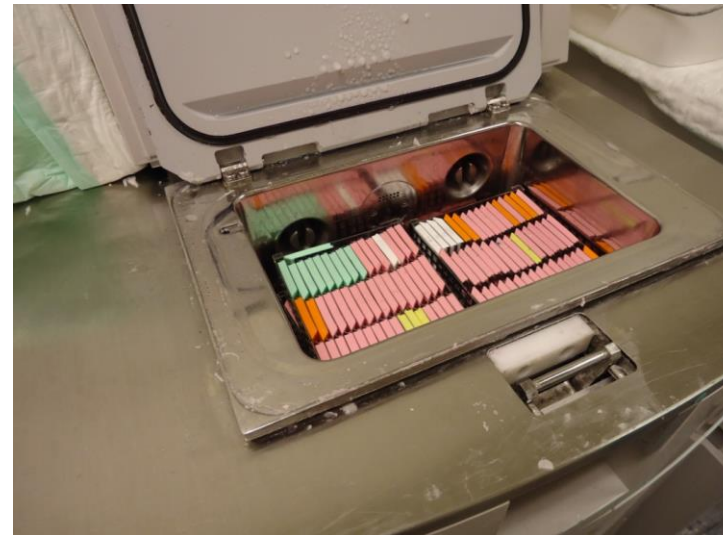
Uitsnijden (macroscopie)

- Beschrijven wat je ziet
- Tumor/therapie-effecten herkennen
- Materiaal uitnemen (protocollair) voor microscopische beoordeling
- Voor typering
- Voor beoordeling snijvlakken
- Stadiering/TNM classificatie

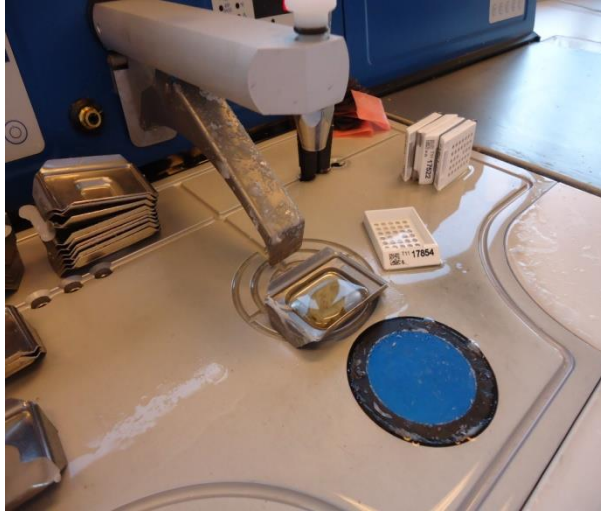

Vervolgens gaat het materiaal in een machine;
de VIP (vacuüm infiltration processing)
Dit proces (doorvoeren) gebeurt om het
weefsel water vrij maken.

Inbedden in paraffine (kaarsvet)

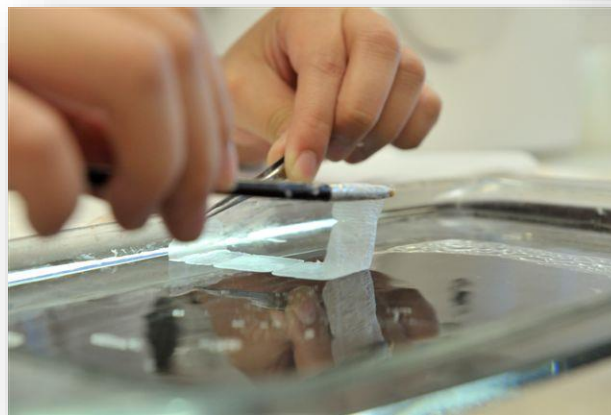
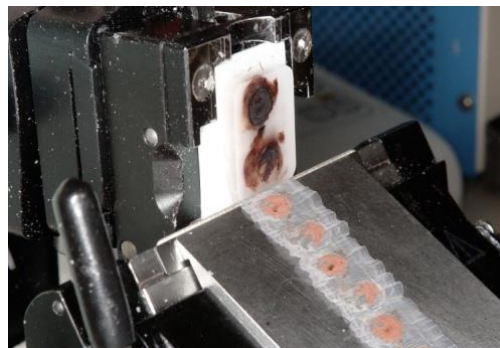

Cassettes met ingebed weefsel

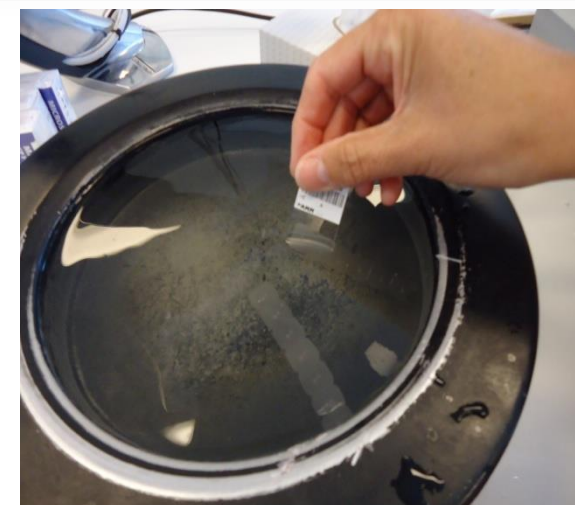

Maken van coupes/glaasjes

Microtoom
(fijnsnijder)

Plakken op het glaasje met behulp van
een warm waterbad

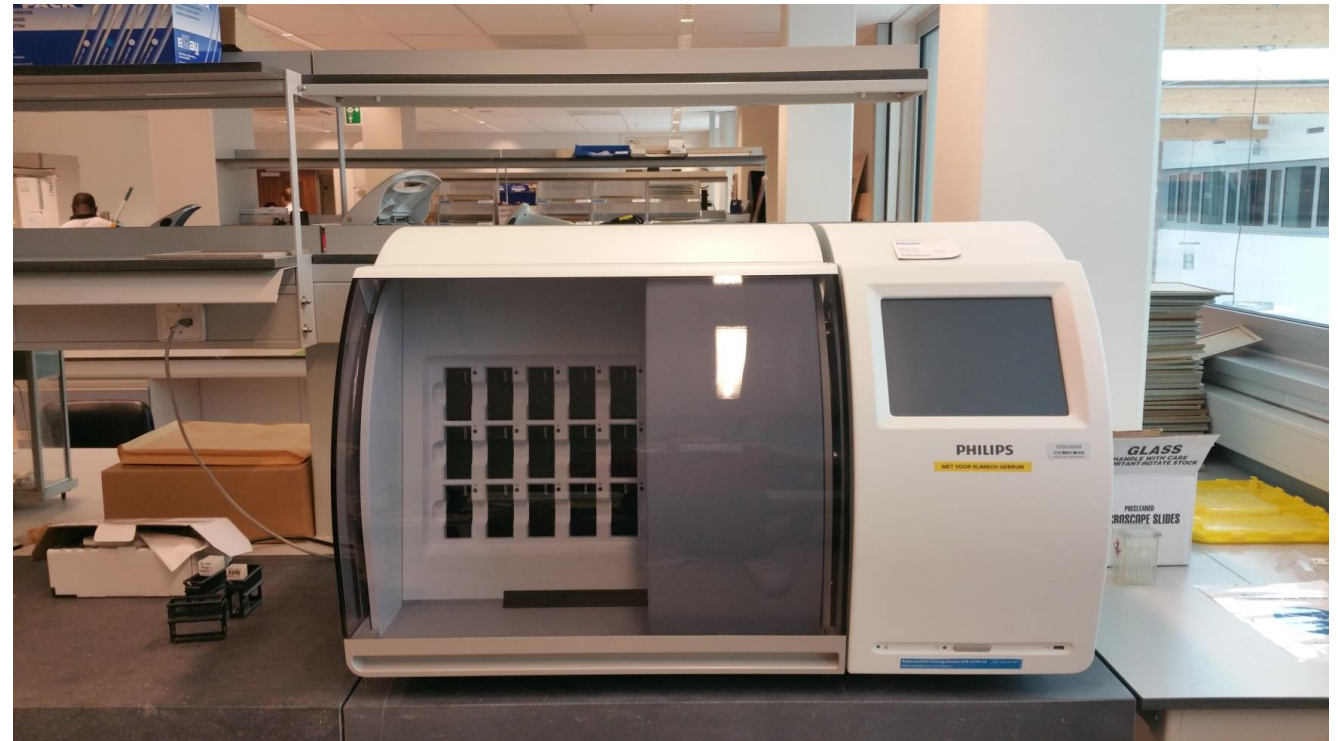

De coupes worden op een glaasje geslept
en nadat deze gedroogd zijn kunnen deze
gekleurd gaan worden.

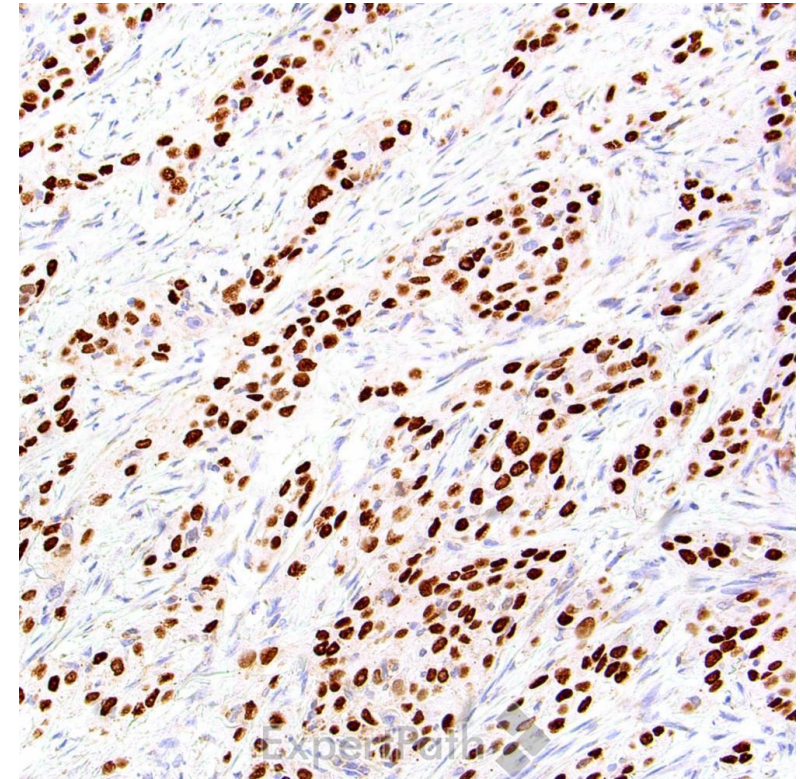
Er zijn verschillende kleuringen mogelijk.

Digitale pathologie

Immunologie

Afdeling waar speciale technieken worden toegepast. Dit wordt ingezet als er vervolgonderzoek nodig is. Denk aan PDL1 in het geval van longkanker.

Moleculair biologisch onderzoek

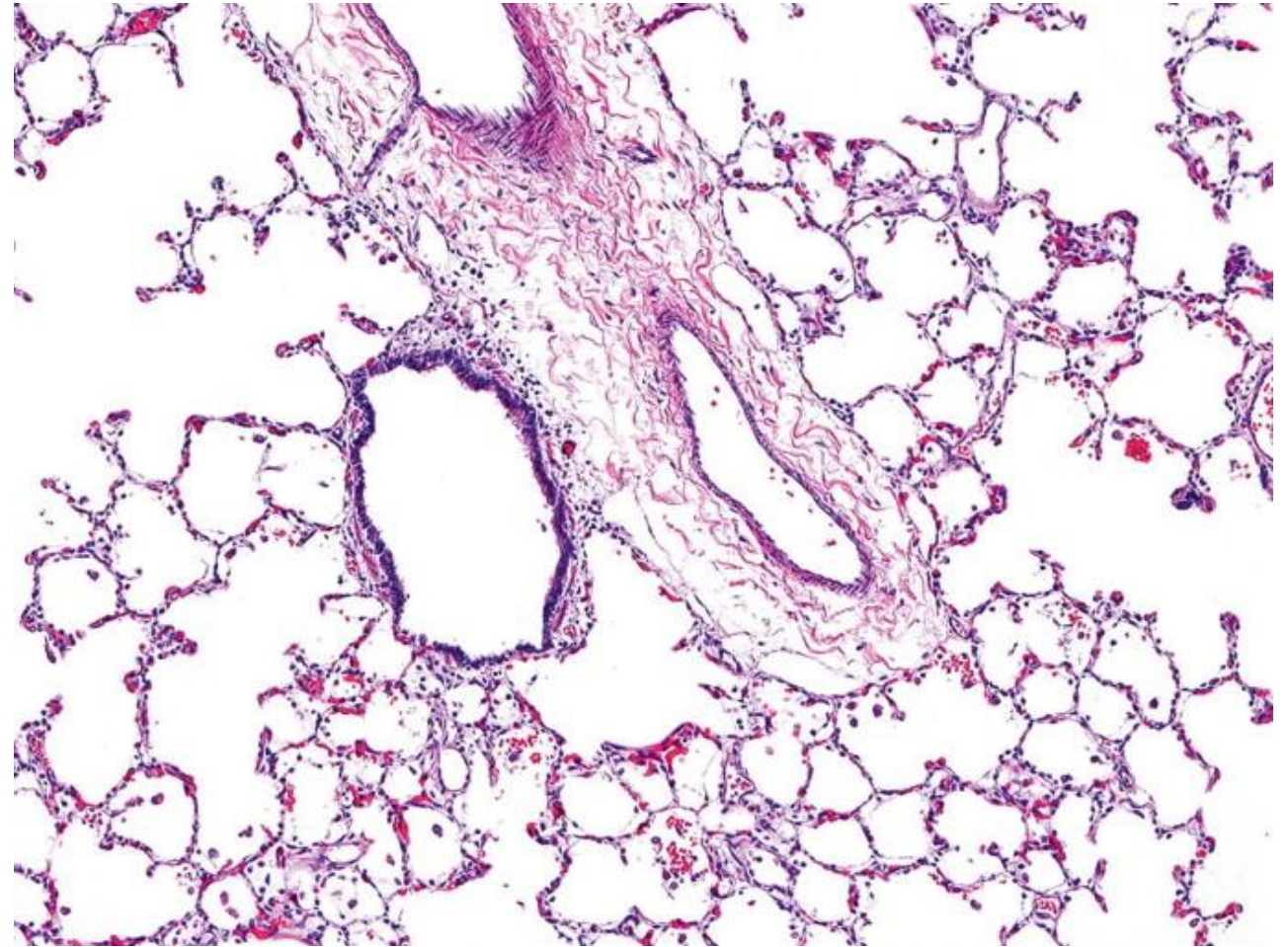
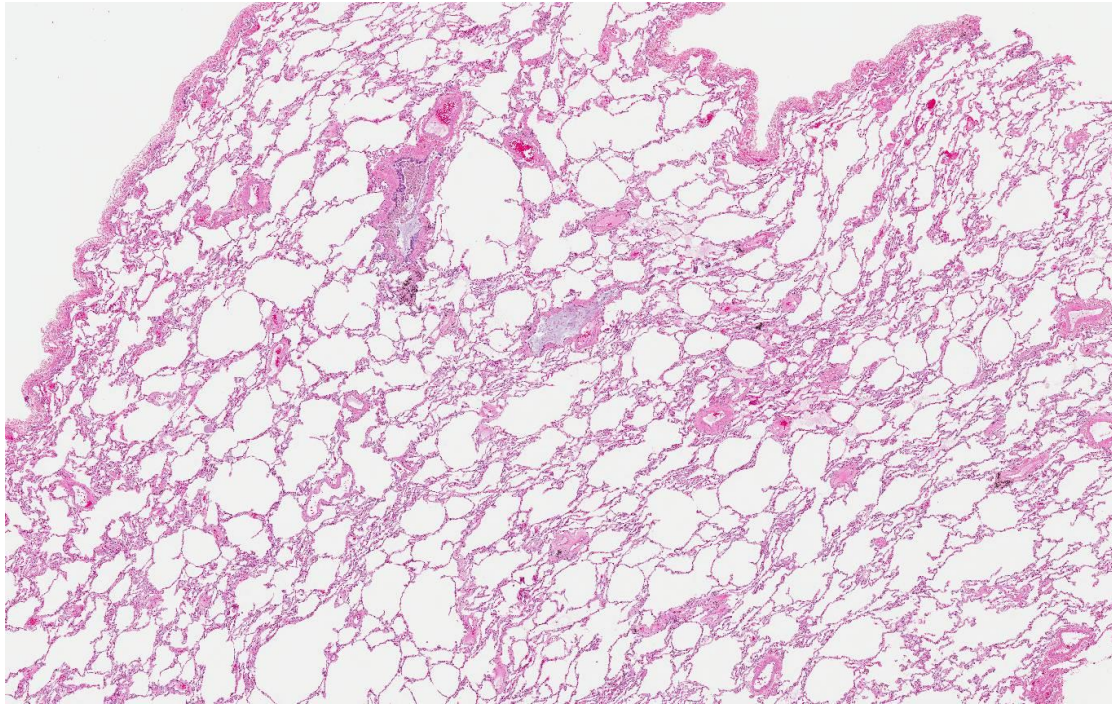
Complexe analyse
Afwijkingen in DNA of RNA
Duurt tenminste 5-7 werkdagen

Vragen aan de patholoog bij tumoren

- Type tumor
- * classificatie: goedaardig, kwaadaardig, voorstadium
- Indien kwaadaardig:
  - Gradering (hoe goed lijkt de tumor nog op normaal weefsel)
  - Stadiering (uitgebreidheid ziekte)
  - Predictieve analyses (voor welke aanvullende therapie is de tumor gevoelig), bijvoorbeeld PDL1 voor immunotherapie

Normale long onder de microscoop

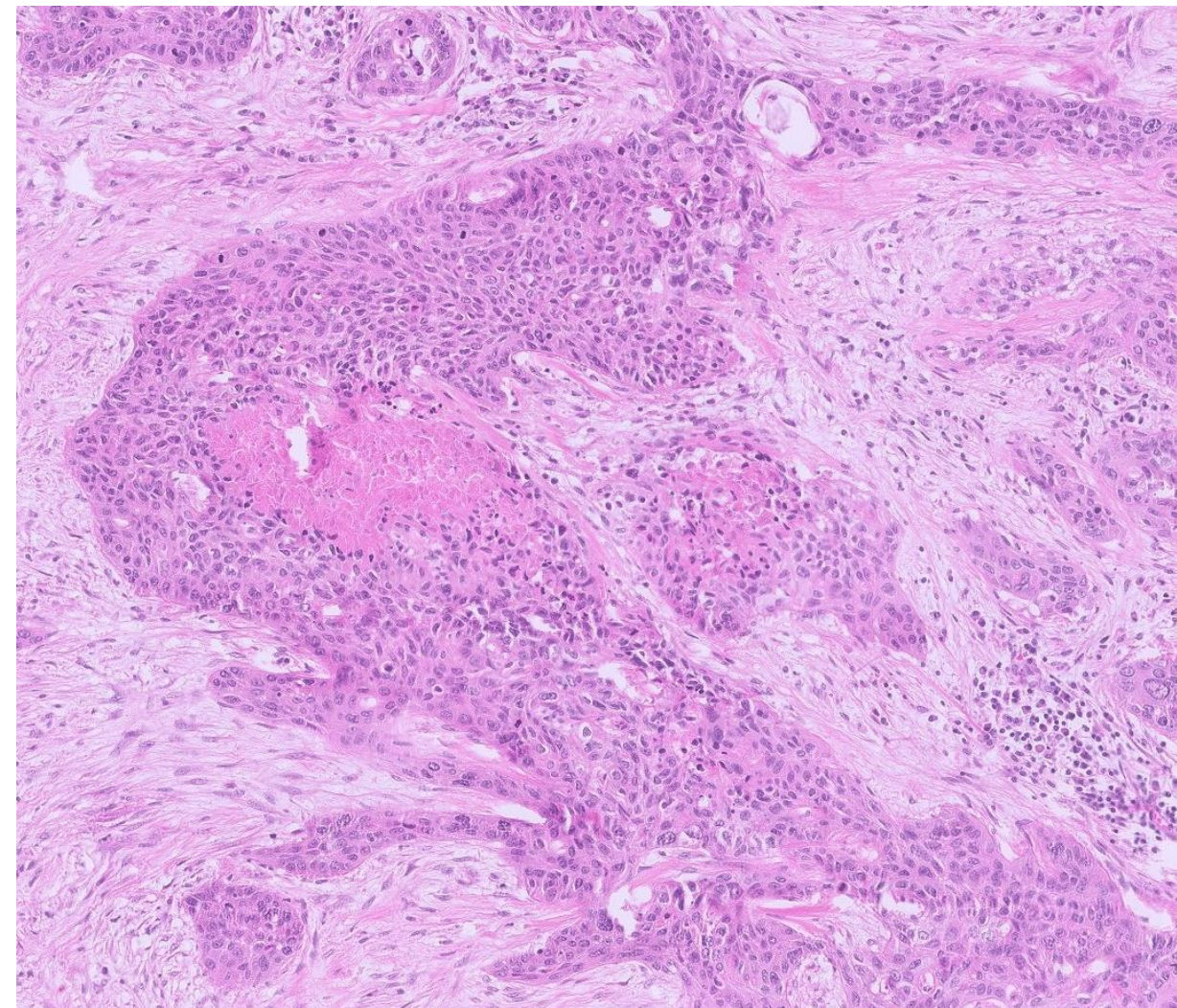
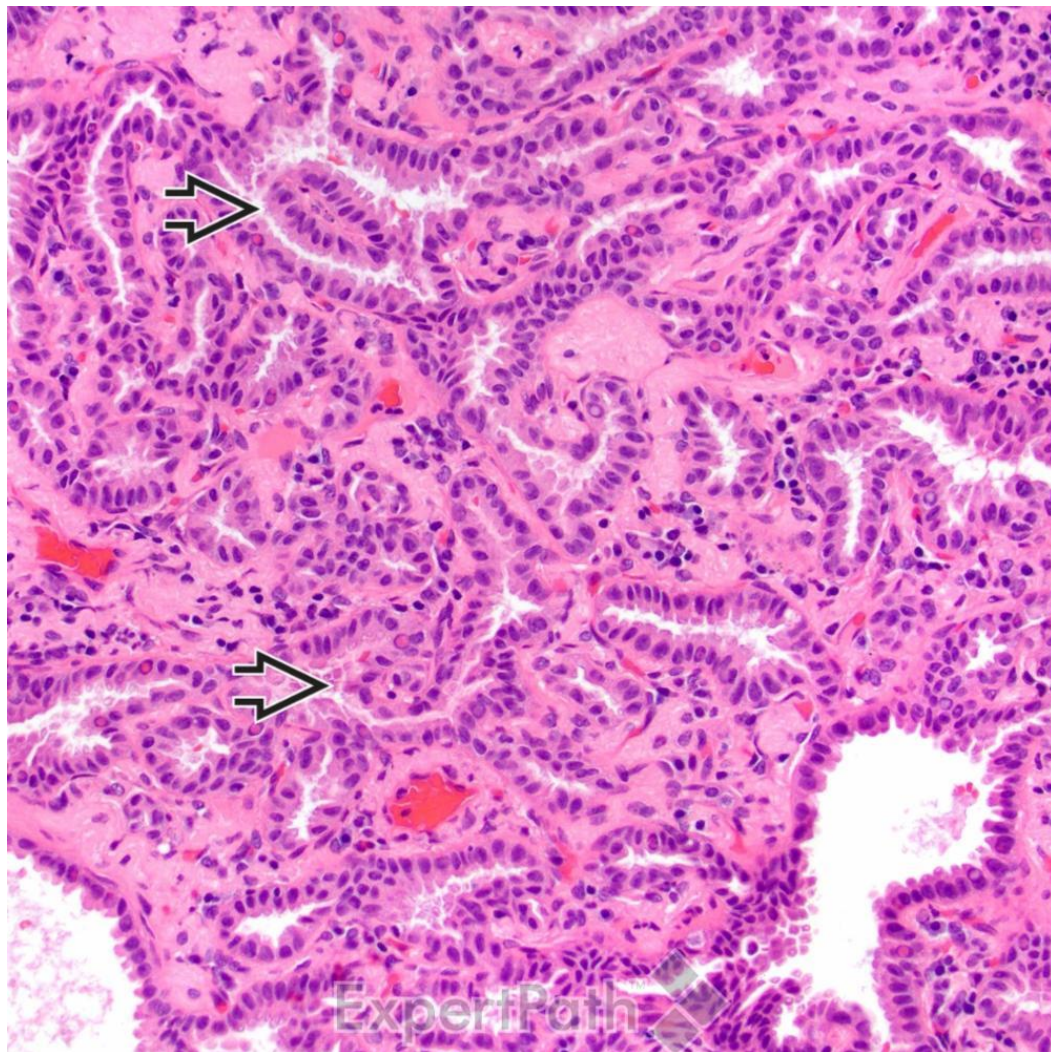

Longkanker onder de microscoop: niet-kleincellig carcinoom

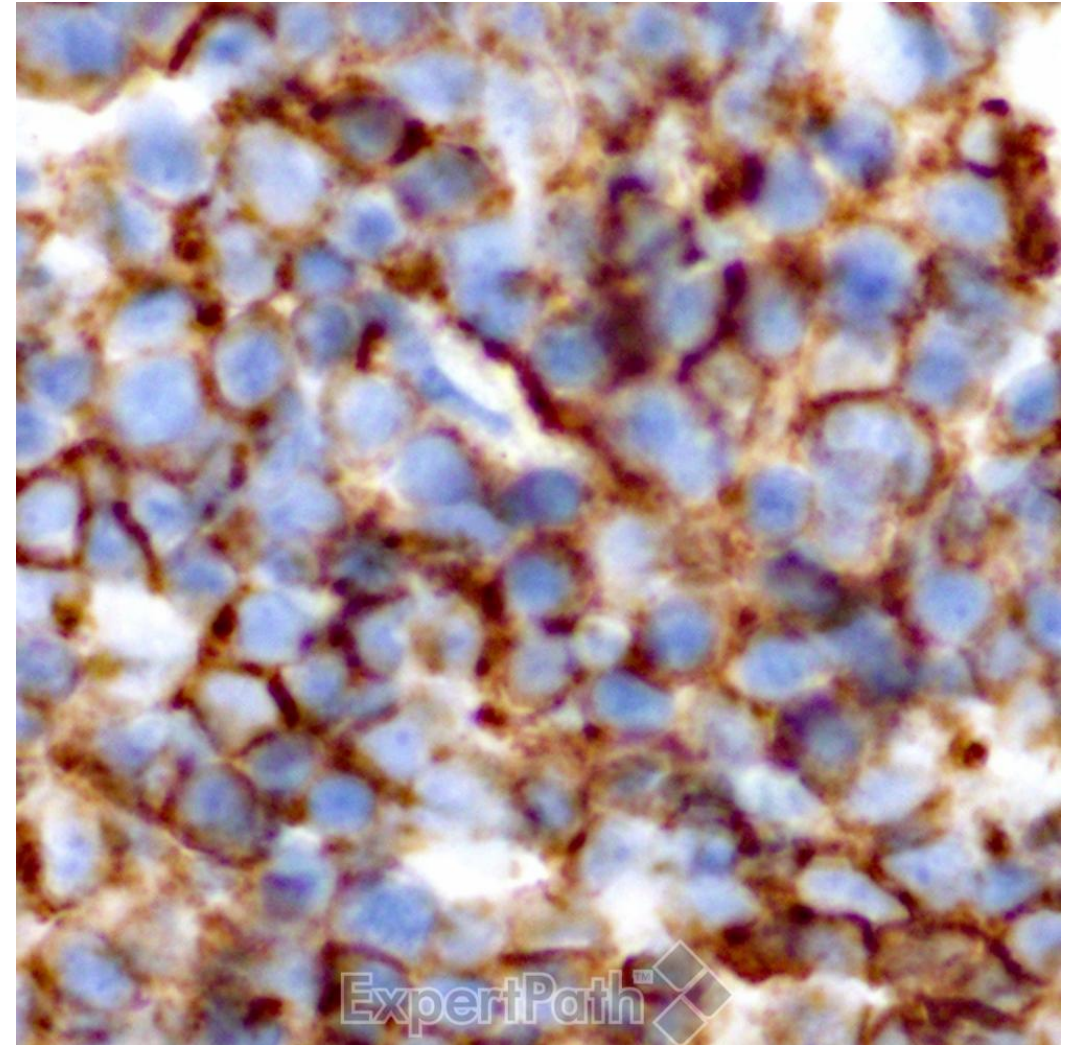
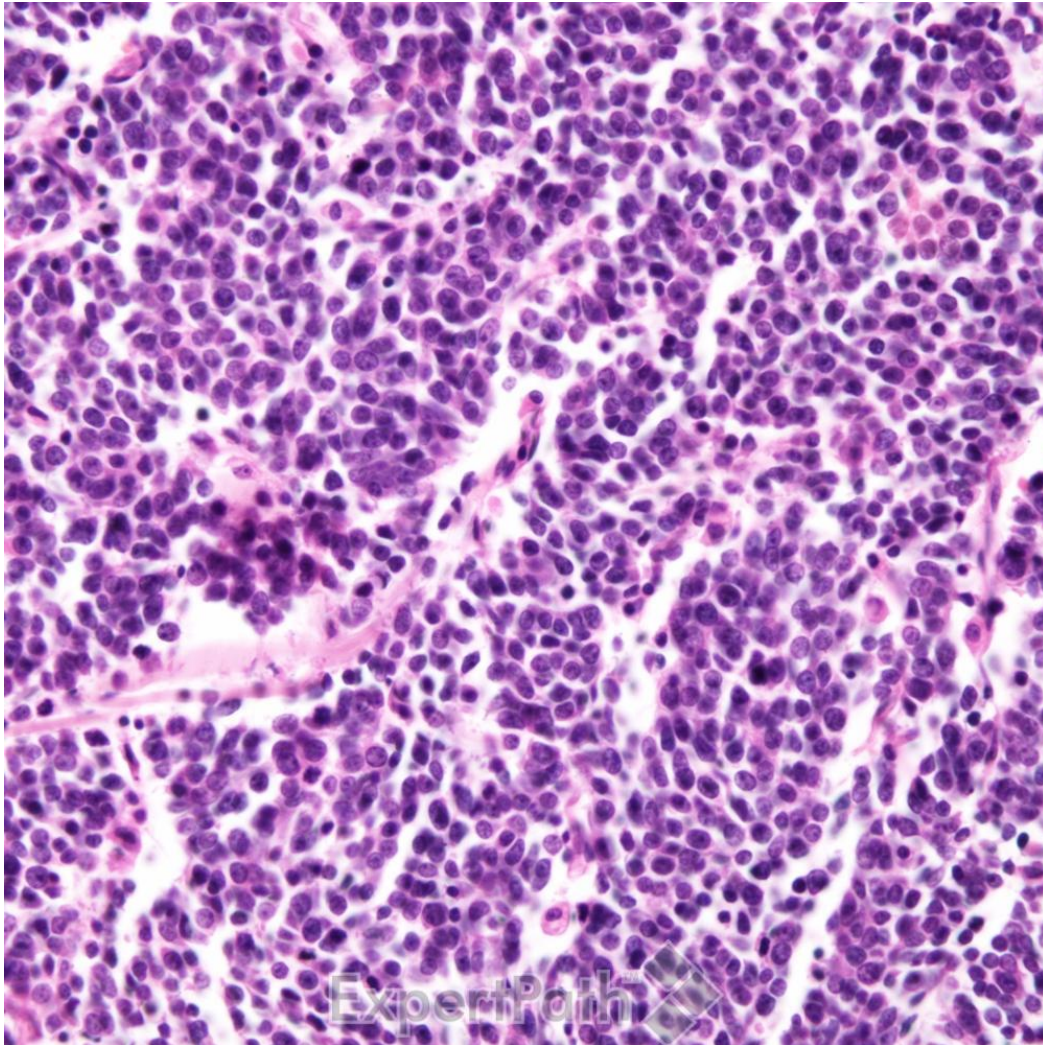
Adenocarcinoom

Plaveiselcelcarcinoom

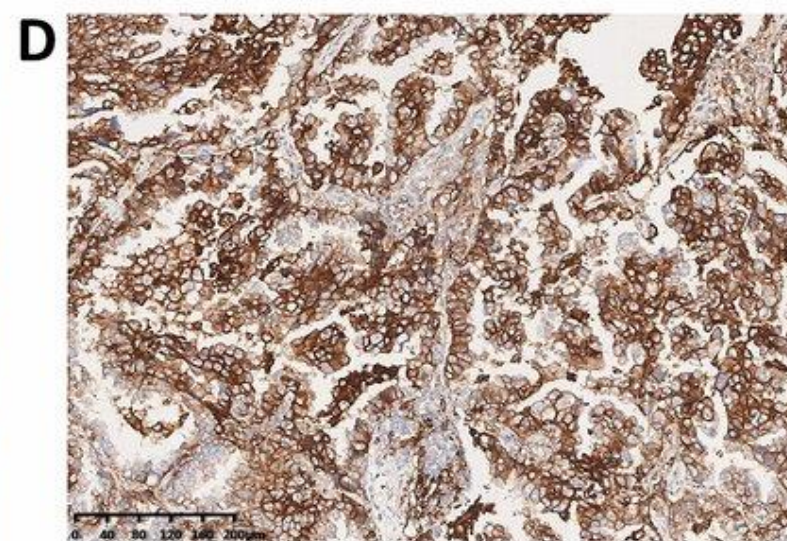
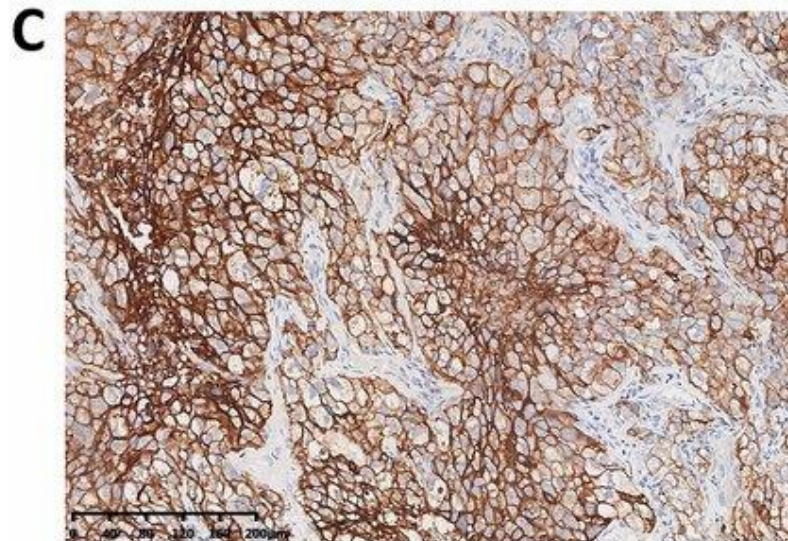
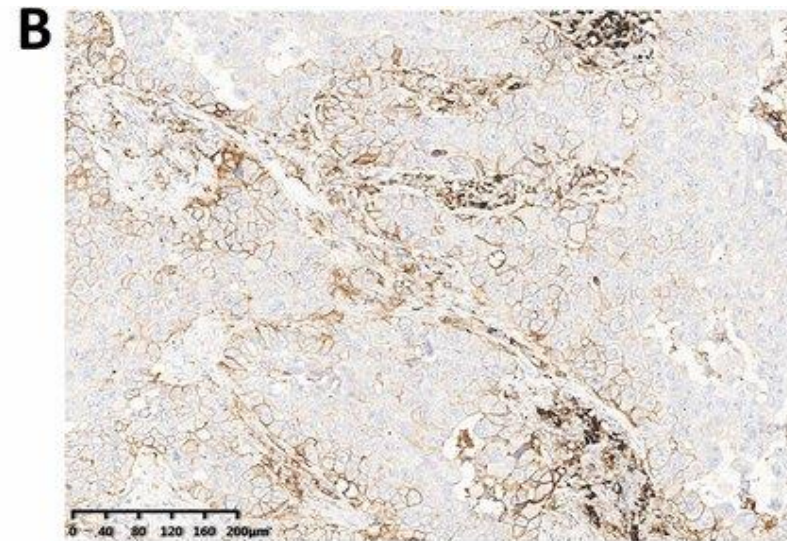
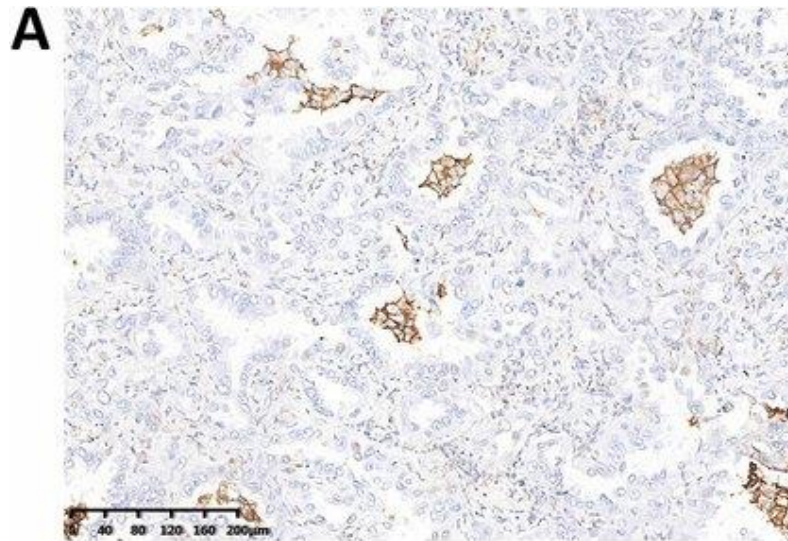
Kleincelligig carcinoom

Neuro-endocriene marker

PDL1 kleuring

- Klinische gegevens
- Macroscopie
- Microscopie
- Conclusie

- Alle info die longarts nodig heeft om de verdere behandeling te bepalen

Macroscopie:

I: 1 lymfklier, ti 1b.

II: 2 lymfklieren gehalveerd, ti 1b.

III: Macroscopisch lijkt het de rechter onderkwab te zijn van de long. De long heeft afmetingen van 15 x 15 x 13 cm. Het pleura oppervlak is grijsbruin glad en glanzend en plaatselijk beige ingetrokken vast aanvoelend. Het ingetrokken gebied wordt blauw geinkt. Het dichtstbijgelegen peribronchiaal resectievlak wordt groen geinkt. Het gecreëerd resectievlak wordt zwart geinkt. Op snede wordt onder het pleura-oppervlak een beige glazige tumor aangetroffen met een diameter van 3,6 cm. De tumor ligt op 0,7 cm van groen geinkt peribronchiaal resectievlak. De tumor ligt op 1,6 cm van zwart geinkt gecreëerd resectievlak. De tumor ligt op 2 cm van bronchusresectievlak.

Cassette 1: bronchus en vaatresectievlakken.

Cassette 2: peribronchiale lymfklieren.

Cassette 3: normaal longparenchym op afstand.

Cassette 4-5: Tumor in relatie tot pleura-oppervlak.

Cassette 6: tumor in relatie tot pleura-oppervlak en groen geinkt peribronchiaal resectievlak, gedeeltelijk 6b.

Microscopie:

[PPM]

Gebaseerd op de richtlijnen kleincellig longcarcinoom versie 1.0 (2011) en niet-kleincellig longcarcinoom versie 2.3 (2015)

Klinische Gegevens en Macroscopie

Type resectie: lobectomie

Longgedeelte(n): rechteronderkwab

Andere organen: lymfklieren

Tumor zichtbaar: ja

Diameter tumor: 3,6 cm

Lokalisatie tumor: centraal en perifeer

Microscopie

Type tumor (WHO): grootcellig neuro-endocrien carcinoom (LCNEC) met neuro-endocriene morfologie en neuro-endocriene differentiatie (markers pos)

Gradering neuro-endocriene tumor: niet verricht

Neuro-endocriene morfologie: trabeculair

Obstructie pneumonie/atelectase: afwezig

Pleura visceralis: PL 1: complete doorgroei voorbij de lamina elastica van de pleura visceralis

Grote hilusvaten: vrij

Satelliethaard(en): geen

(Overige) metastasen: geen

Extranodale groei: aanwezig

Snijvlakken

Bronchussnijvlak: vrij op 0,2 cm

Peribronchiaal longsnijsvlak: niet vrij

Snijvlakken hilusvaten: vrij op => 1 cm

Aanvullende technieken

Immuno positief: TTF1, Synaptophysine en RB1

Immuno negatief: P40 en Chromogranine A

Lymfklieren

Peribronchiale lymfklieren: negatief

Station 7: subcarinaal: macrometastase

Station 8: para-oesofageaal (onder carina): macrometastase

Station 9: ligamentum pulmonale: negatief

Extranodale groei: aanwezig

Conclusie:

Lobectomie rechteronderkwab: voorkeur voor grootcellig neuro-endocrien carcinoom (LCNEC), d.d niet-kleincellig carcinoom met neuro-endocriene differentiatie; diameter tumor 3,6 cm. Perineurale groei aanwezig.

Pleura visceralis: PL 1; grote hilusvaten: vrij.

Snijvlakken: bronchussnijvlak vrij op 0,2 cm; hilusvaten: vrij.

Snijvlakken: peribronchiaal: niet vrij. Het betreft een direct peribronchiaal gelegen tumorfocus, mogelijk vanuit lymfangioinvasieve groei uitgedoeld. Geen directe relatie met de bulk van de tumor, ook geen lymfklier ter plaatse aangetroffen.

Peribronchiale lymfklieren: negatief.

Station 7: subcarinaal: macrometastase.

Station 8: para-oesofageaal (onder carina): macrometastase.

N.B. station 7 en 8 zijn in 1 potje aangeleverd. Slechts 1 van de 2 klieren positief, niet meer te achterhalen of dat station 7 of 8 is.

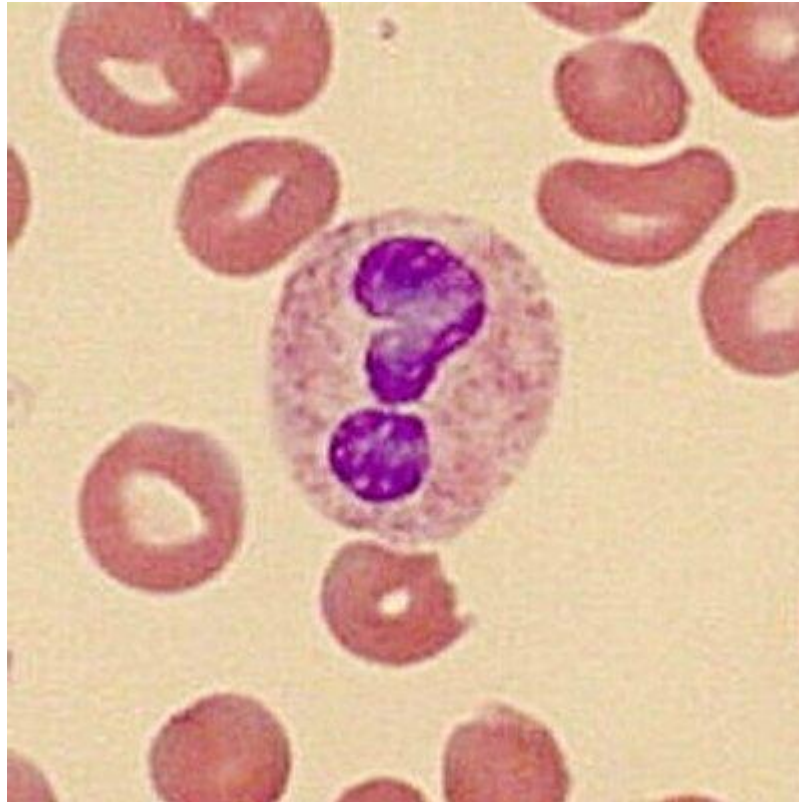
Station 9: ligamentum pulmonale: negatief.

Extranodale groei: aanwezig.

TNM classificatie Long (9e editie UICC): pT2aN2bPL1.

Vragen?

ctDNA; de wereld van tumor DNA in het bloed

Passion
for life.

Dr. Ben van den Borne, longarts

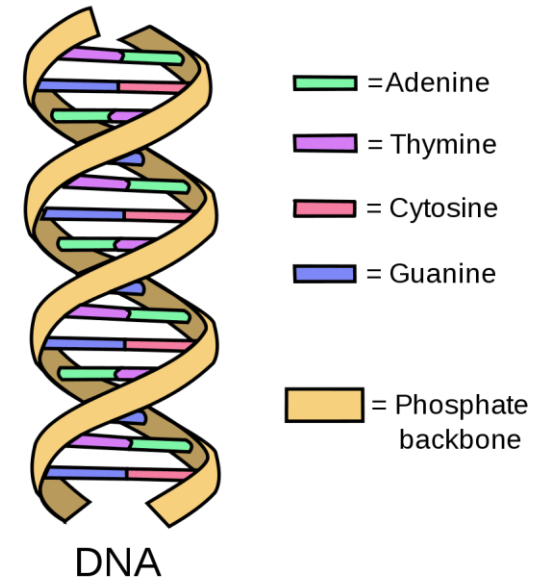
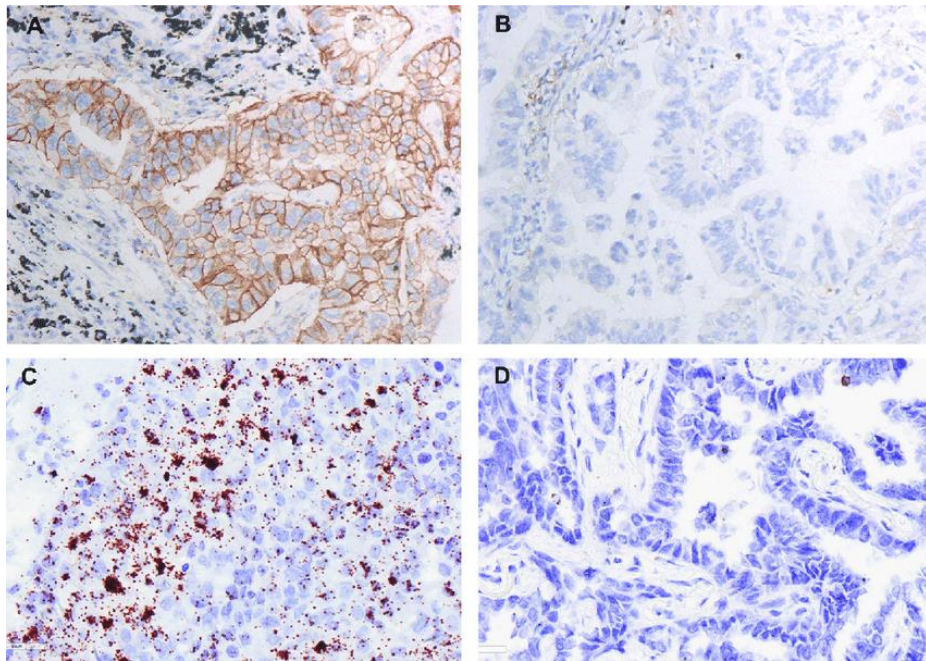
Prof. dr. Volkher Scharnhorst, klinisch chemicus

Behandeling is afhankelijk van stadium

<u>Stadium</u>	<u>Soort behandeling</u>	<u>Doel behandeling</u>
I	Operatie / Bestraling	Genezing (curatief)
II	Chemo + immunotherapie + operatie Operatie + chemotherapie Bestraling	Genezing (curatief)
III	Chemo + immunotherapie + operatie Chemotherapie + bestraling (+/- immunotherapie)	Genezing (curatief)
	Alleen chemotherapie of immuuntherapie	Remming (palliatief)
IV	Alleen chemotherapie Alleen immunotherapie Chemotherapie + immunotherapie Doelgerichte behandeling	Remming (palliatief)

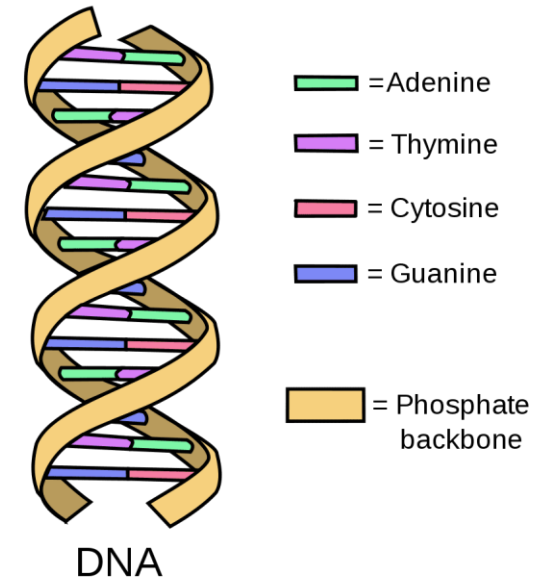

Behandeling is afhankelijk van andere kenmerken van de tumorcellen

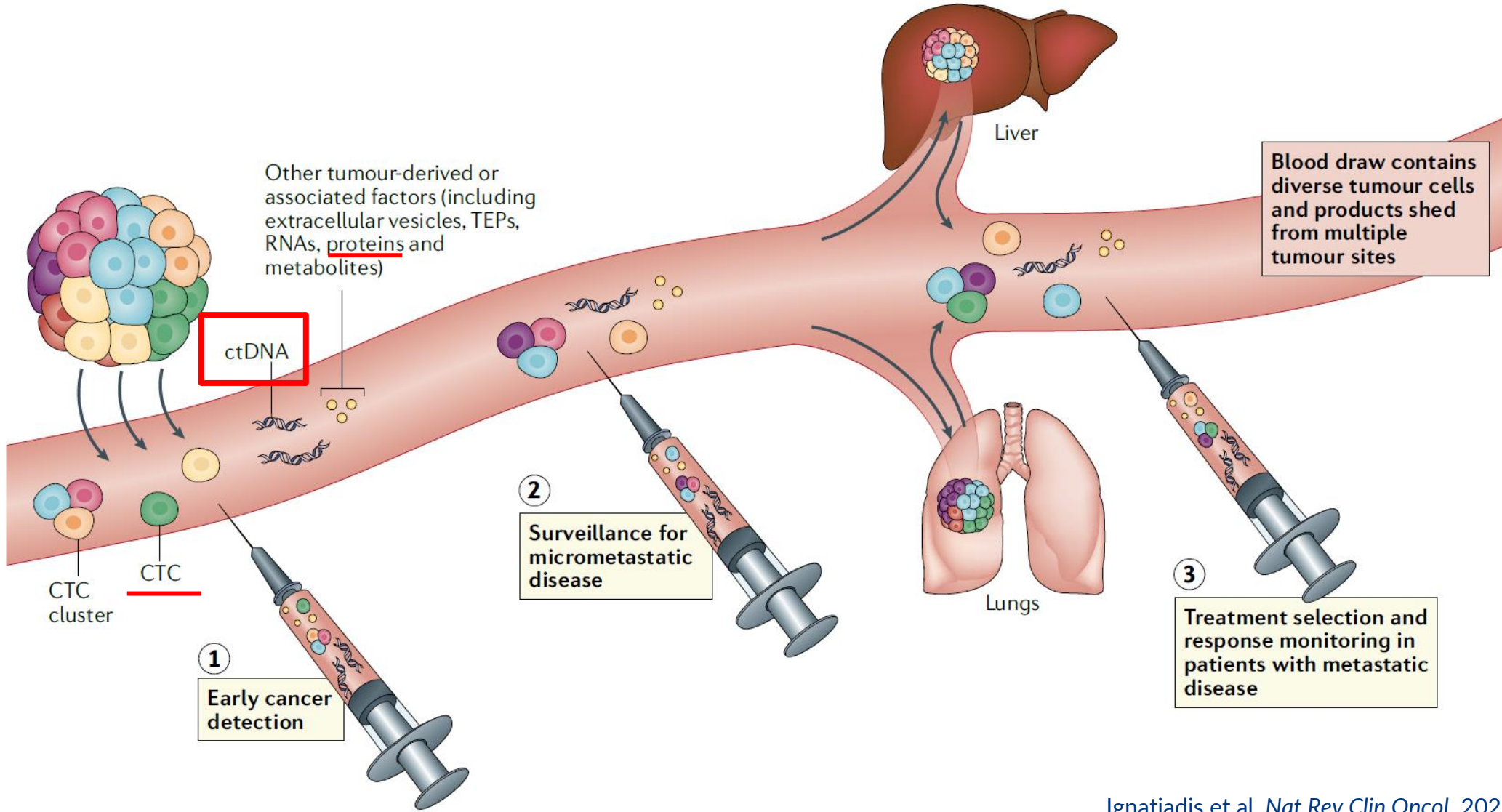

Indien mogelijk wordt doelgerichte therapie gegeven

- Geeft een beter behandel respons dan overige therapieën
- Heeft vaak minder bijwerkingen
- Onderzoek naar aanwezigheid van DNA afwijkingen in de tumor
- Biopsie materiaal van tumor is niet altijd geschikt voor DNA analyse => dan extra punctie (belasting, vertraging)
- Alternatieve bron van tumor DNA: **Liquid biopsy**

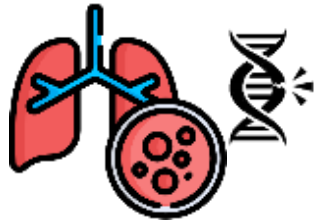
Wat is liquid biopsy?

DNA analyse: tDNA-NGS vs. ctDNA-ddPCR

Aanbevolen voor laat stadium niet-plaveiselcelcarcinoom NSCLC patiënten

Huidige gouden standard: tDNA-NGS

- Mutatie analyse op tumor DNA (weefsel) met NGS (**tDNA-NGS**)
- **NGS**: groter panel van genen

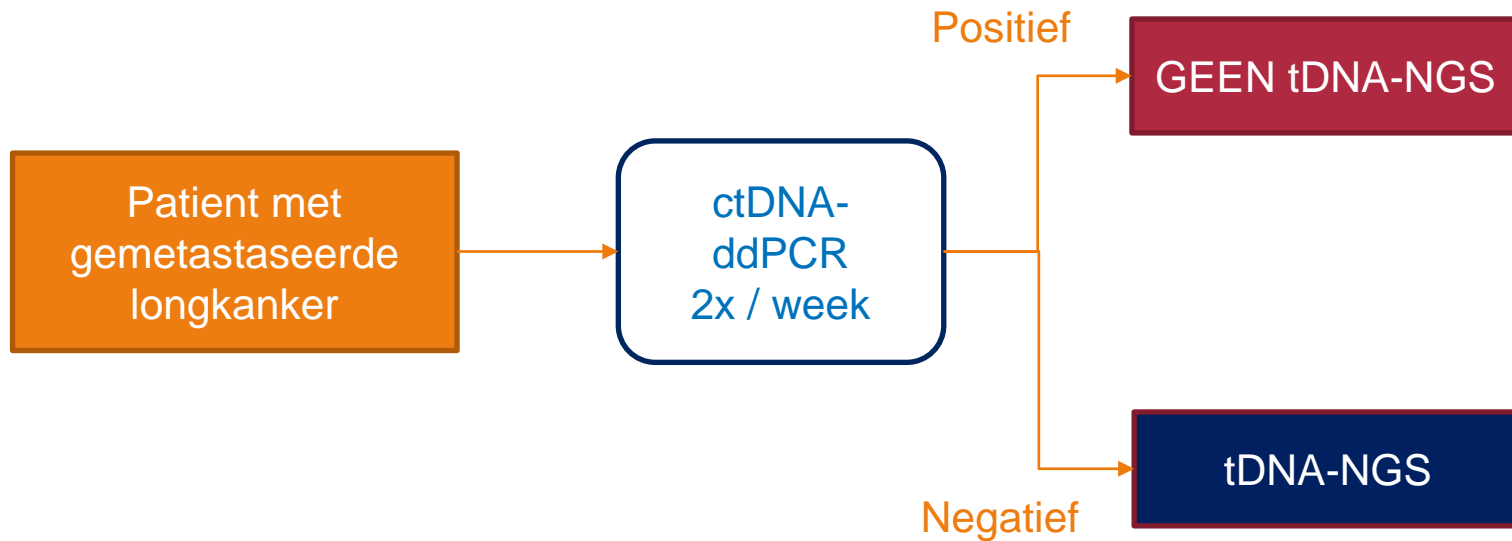

Minder invasief alternatief: ctDNA-ddPCR

- Mutatie analyse van circulerend tumor DNA (bloed) uit liquid biopsy met droplet digital PCR (**ctDNA-ddPCR**)
- **ddPCR**: Kleinere genen panel, maar wel met veel voorkomende mutaties in:
KRAS, EGFR en BRAF V600

Huidige routine in Catharina (Anna, MMC, SJG)

sinds november 2021

Eerste bezoek aan poli longen op
 Maandag → uitslag woensdag
 Woensdag → uitslag vrijdag

Voordelen van DNA analyse op bloed

Snel resultaat

Spoort i.c.m. tumor DNA analyse meer mutaties op dan alleen tDNA analyse

Minder belastend voor patiënt

Therapie monitoring m.b.v. hoeveelheid ctDNA in bloed → casus

Casus 1

Man, 80 j

Febr 2022: Huisarts belt

80 jarige man met fors gewichtsverlies en op echo abdomen mogelijk lever tumoren.

Voorgeschiedenis:

- Glaucoom
- Hypertensie
- Diabetes mellitus type II
- 2008: 2x TIA doorgemaakt
- 2008: Carotis endarteriëctomie links i.v.m. stenose van meer dan 70%
- 2018: Totale knie prothese links
- 2020: Decompensatio cordis en acute nier insufficiëntie
- 2021: Beginnende vasculaire dementie

Verwezen naar MDL arts → CT-Thorax / Abdomen: verdenking naar lever uitgezaaide longmaligniteit

Vraag HA: **is insturen zinvol ???**

Man, 80j

16 februari 2022:

Bezoek poli longgeneeskunde

A/ Aanhoudende vermoeidheidsklachten, pijnklachten in linker schouder regio en in de rug.

Rookt niet meer, heeft in 't verleden zo'n 25 pack jaren gerookt.

Tevens gewichtsverlies van 11 kg (15%).

LO/ Matige lichamelijke toestand (ECOG 2).

Man, 80j

Conclusie:

Sterke verdenking cT3N0M1c longmaligniteit
primaire tumor in LBK en
symptomatische ossale metastasen in Th8,
L3 en S1.

Echter: Matige conditie, beginnende dementie

Pt twijfelt sterk of hij met een voor hem belastende
onderzoek en evt behandeling wil beginnen.

Neigen naar geen verdere diagnostiek en behandeling.
Willen wel graag opties bespreken.

Hoe verder?

Geen weefsel biopsie gedaan

Wél ctDNA analyse

Uitslag liquid biopsy **18 februari 22:**
EGFR Ex19 Del positief
Percentage mutant allel is 27 %.

Behandeling?

Man, 80j

23 februari 2022

- Uitslag gesprek in bijzijn van zijn dochters
- Patiënt kiest voor behandeling met EGFR receptor inhibitor Osimertinib (Tablet)
- Voorlichting door case manager over behandeling met **osimertinib**; behandelingschema, bijwerkingen en overige aandachtspunten zijn besproken.

Dus:

16 feb. 1^e poli bezoek → 23 feb. start therapie op basis van kliniek, radiologie en ctDNA zonder weefsel biopsie.

Verder beloop

Apr '22:

- Partieële respons

Zomer '22:

- 6 maanden vakantie in Marocco

T/m Sept '23:

- radiologische complete respons
- ctDNA ondetecteerbaar

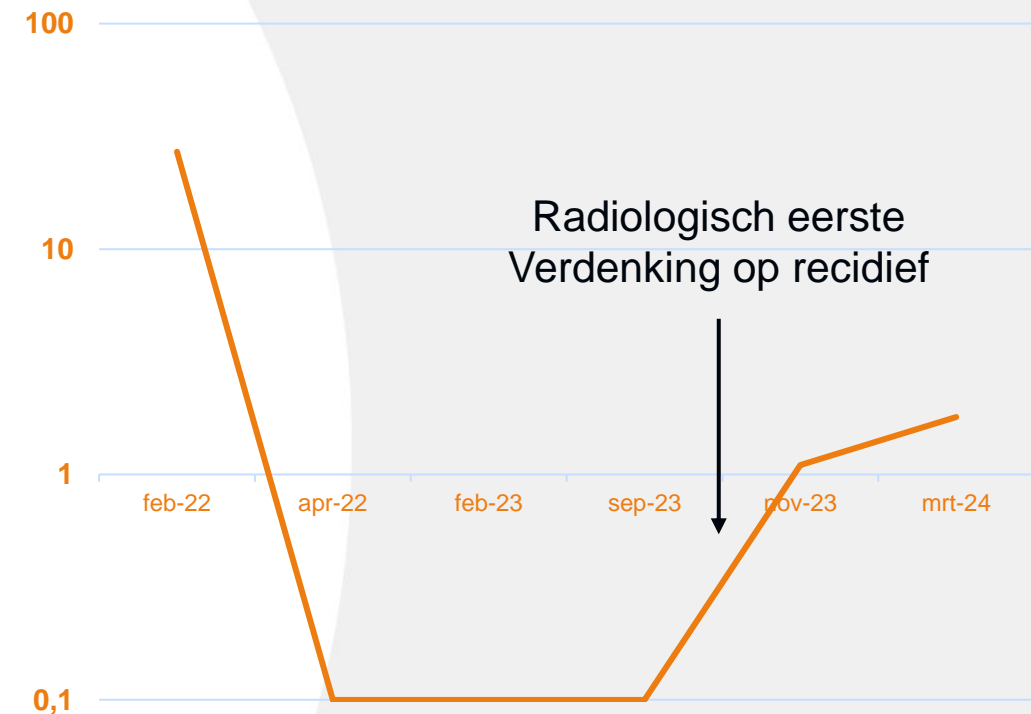
October/Nov '23:

- CT scan verdacht voor recidief
- FA ctDNA 1,1%

Maart '24: Overleden

Het ctDNA beloop geeft de respons van de tumor op de behandeling weer

FA(%) EGFR Ex19 Del

Casus 2

Vrouw, 74 jr

Woont in Curaçao

Hypertensie + glaucoom

2019: Stadium IV NSCLC (obv ossale metastase bekken), PDL 15%. **EGFR negatief.**
Start chemo-immuno therapie (carboplatin/pemetrexed/ pembrolizumab, Miami)

2020: 3e kuur chemo-immunotherapie, nadien geen kuren meer gehad vanwege
COVID-19 pandemie, geen evaluatie scan verricht

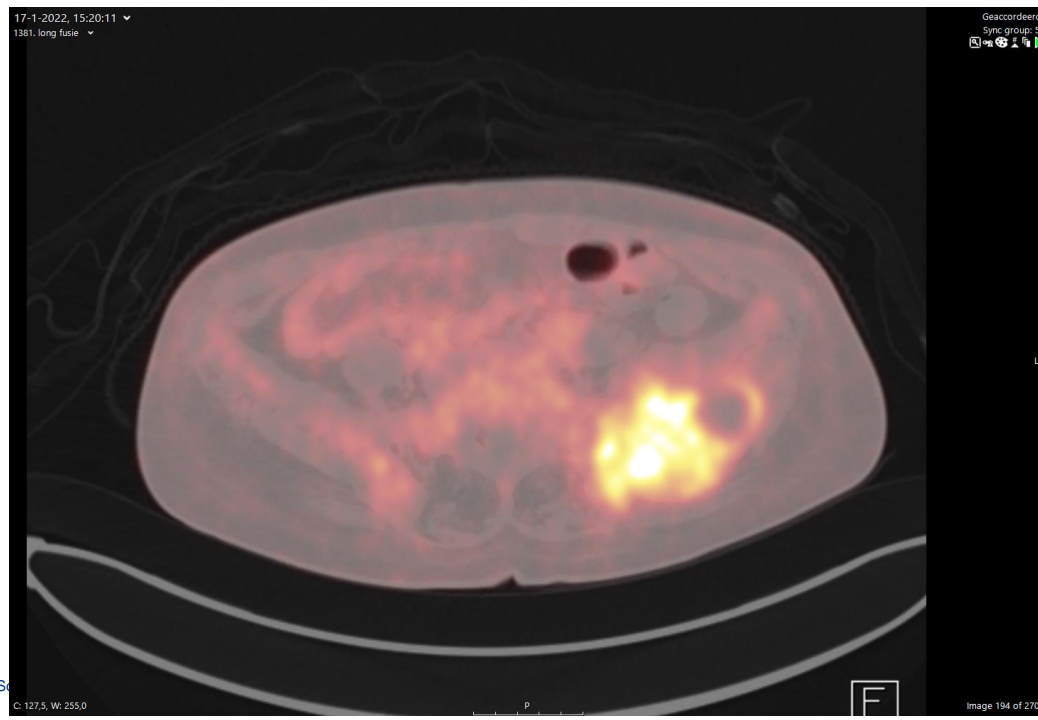
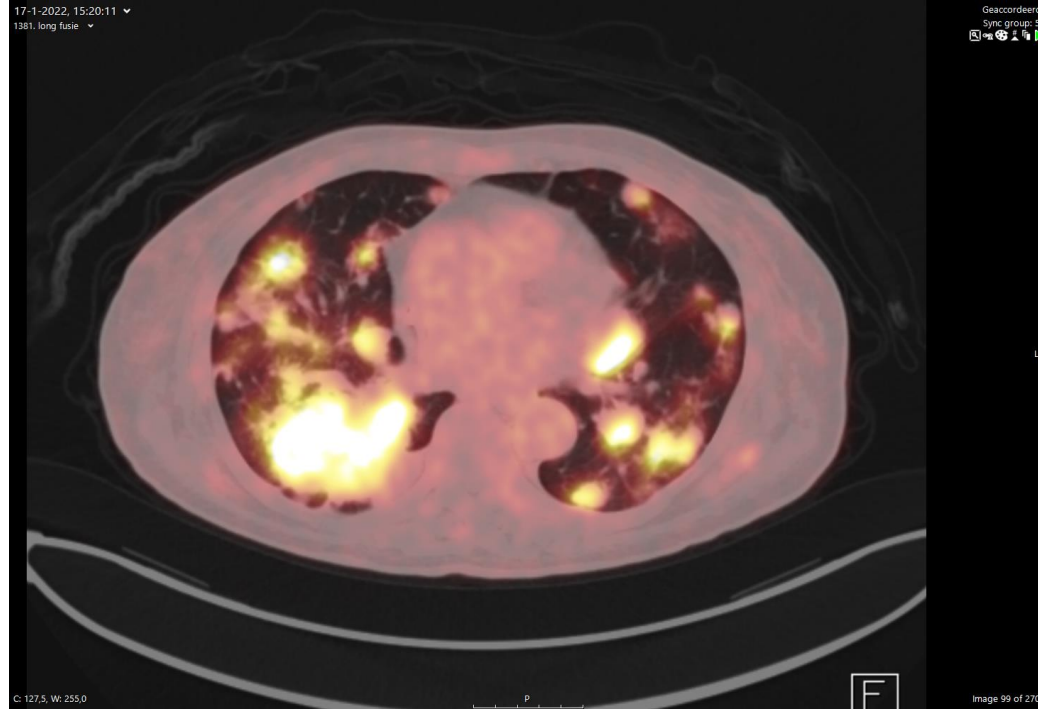
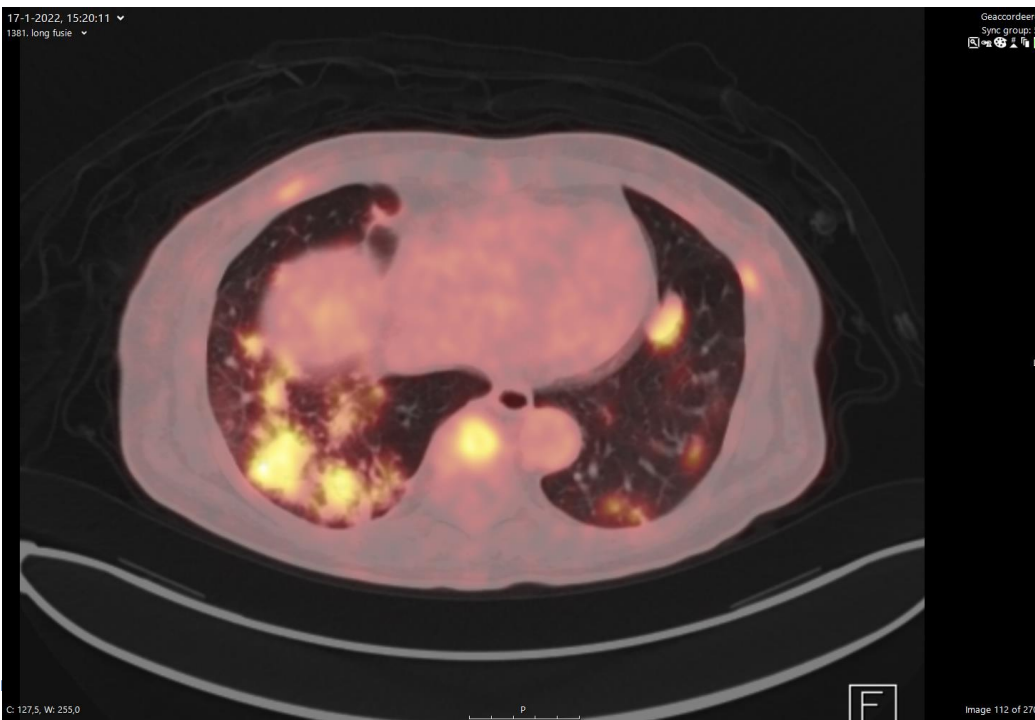
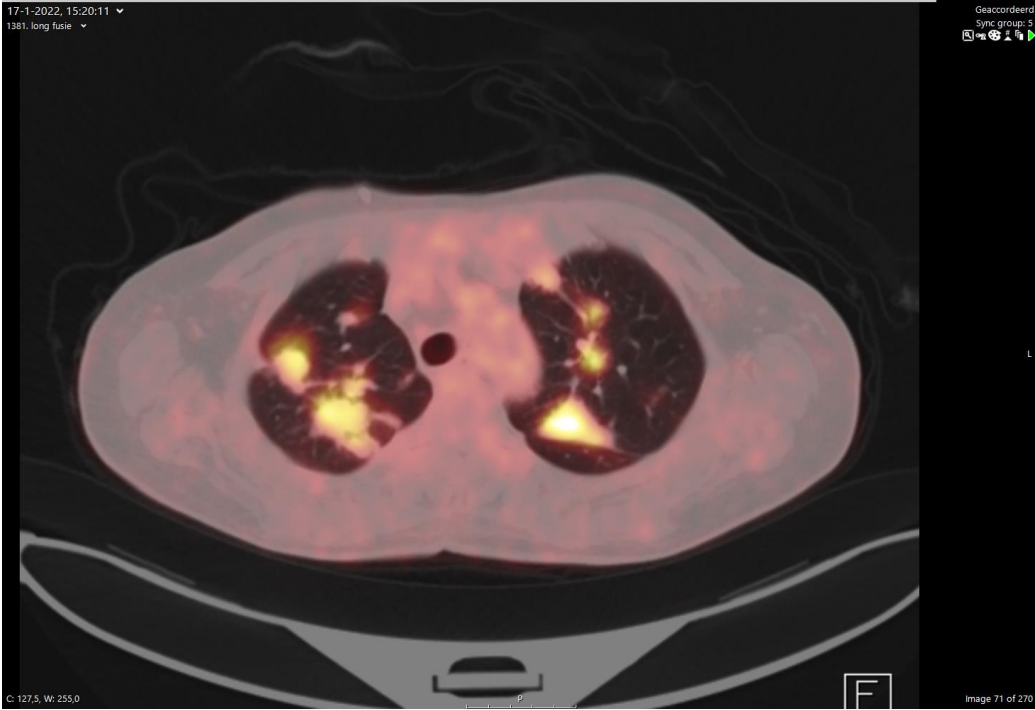
2021: Progressie ziekte wv start carboplatin/pemetrexed op Curacao, na 2 kuren
behandeling gestaakt gezien hoge COVID incidentie op Curacao.

Vrouw, 74 jr

Januari '22, over uit Curaçao bij familie in NL

Vermoeidheid neemt toe, ligt veel op de bank
Toename pijn linker heup/bekken

Door huisarts verwijzing naar longarts CZE voor verdere evaluatie

Wat nu?

Weefsel biopsie?

Liquid biopsy?

Test	14-01-2022 12:43 Mandig...
Hematologie	
☐ Bezinking	33 ^
☐ Hemoglobine	8.9
☐ Hematocriet	0.46 ^
☐ Erythrocyten	4.9
☐ MCV	94
☐ MCH	1.83
☐ Trombocyten	250
☐ Leucocyten	6.2
☐ Differentiele telling	
☐ Neutrofielen	4.0
☐ Eosinofielen	0.080 v
☐ Basofielen	0.030
☐ Lymfocyten	1.5
☐ Monocyten	0.60
Chemie	
☐ Glucose	9.3 ^
☐ Bilirubine Totaal	20 ^
☐ Bilirubine Direct	6.2 ^
☐ ASAT	23
☐ ALAT	11
☐ LD	219
☐ Alkalische Fosfatase (AF)	144 ^
☐ GGT	29
☐ Ureum	4.3
☐ Kreatinine	51
☐ eGFR (CKD-EPI)	>90
☐ Kalium	3.9
☐ Natrium	141
☐ Calcium	2.30
☐ Totaal eiwit	69
☐ Albumine	38
☐ CRP	29 ^
Endocrinologie	
☐ TSH	1.4
☐ T4 (vrij)	19.0
DNA onderzoek	
☐ DNA op ctDNA longCA diagnose	<Memo> [icon]

→ Behandeling met Tyrosine Kinase Inhibitor mogelijk:

- Start Osimertinib
- Mogelijke bijwerkingen, zoals GI en huid tox besproken
- Ter overweging evt. nog verwijzing radiotherapie voor RT ossale laesies, nu vooralsnog van afgezien gezien goed effect van aanpassing pijnmedicatie en mogelijke snelle respons bij start osimertinib
- Tijdens follow up ctDNA vervolgen 6 weken voorafgaand aan beeldvorming.

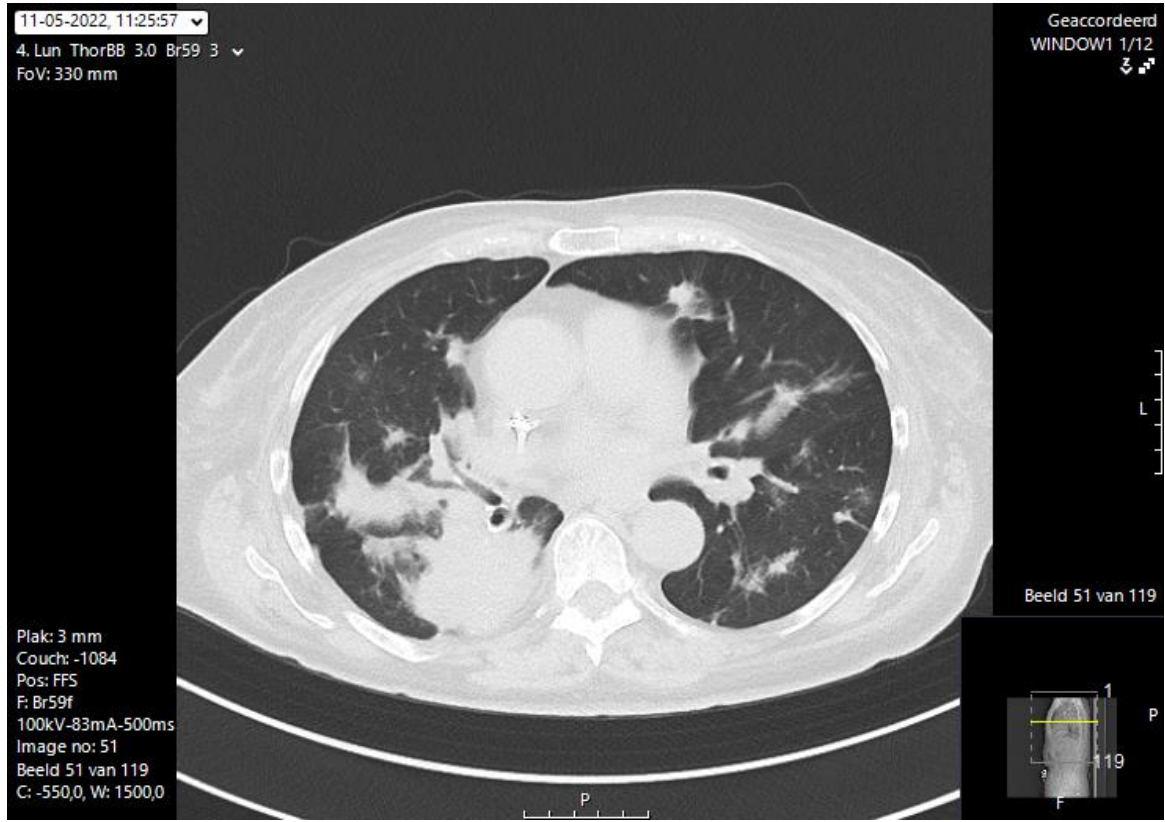
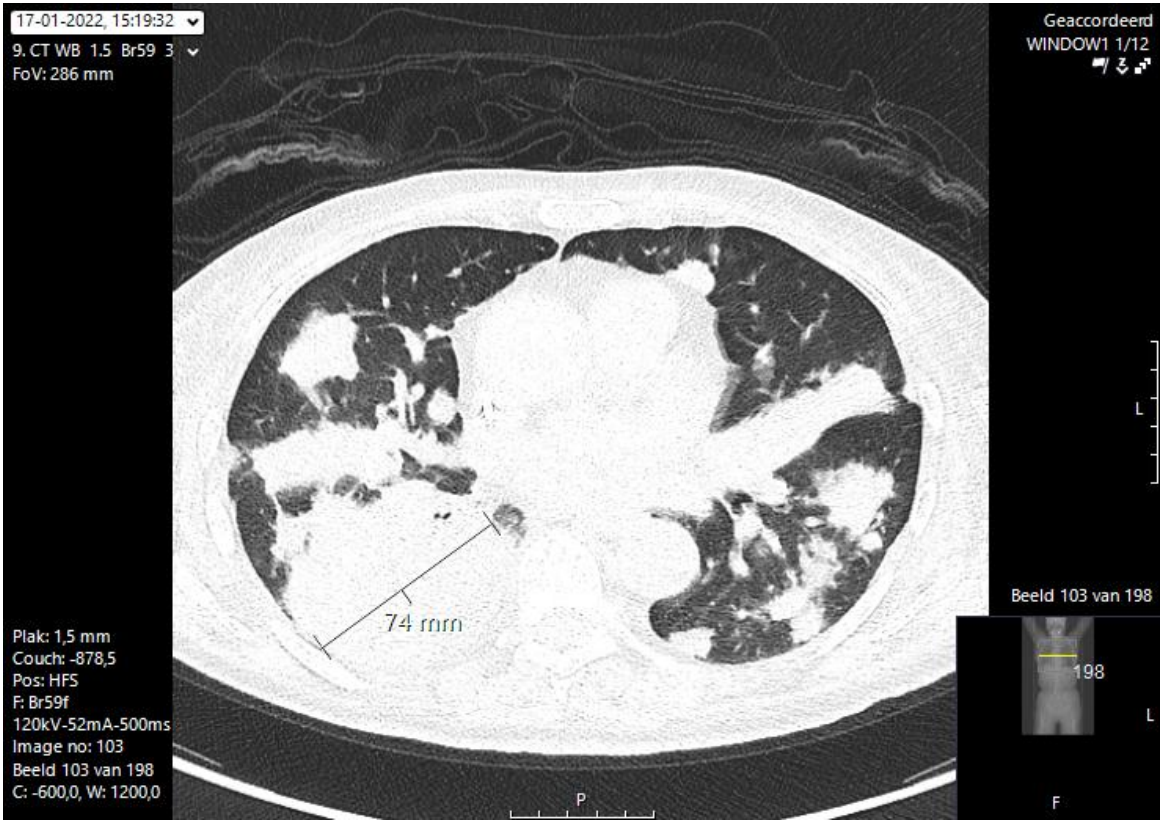
EGFR L858R positief
Er is een EGFR L858R mutatie aangetroffen; Percentage mutant allel is 2.96%

Evaluatie therapie respons

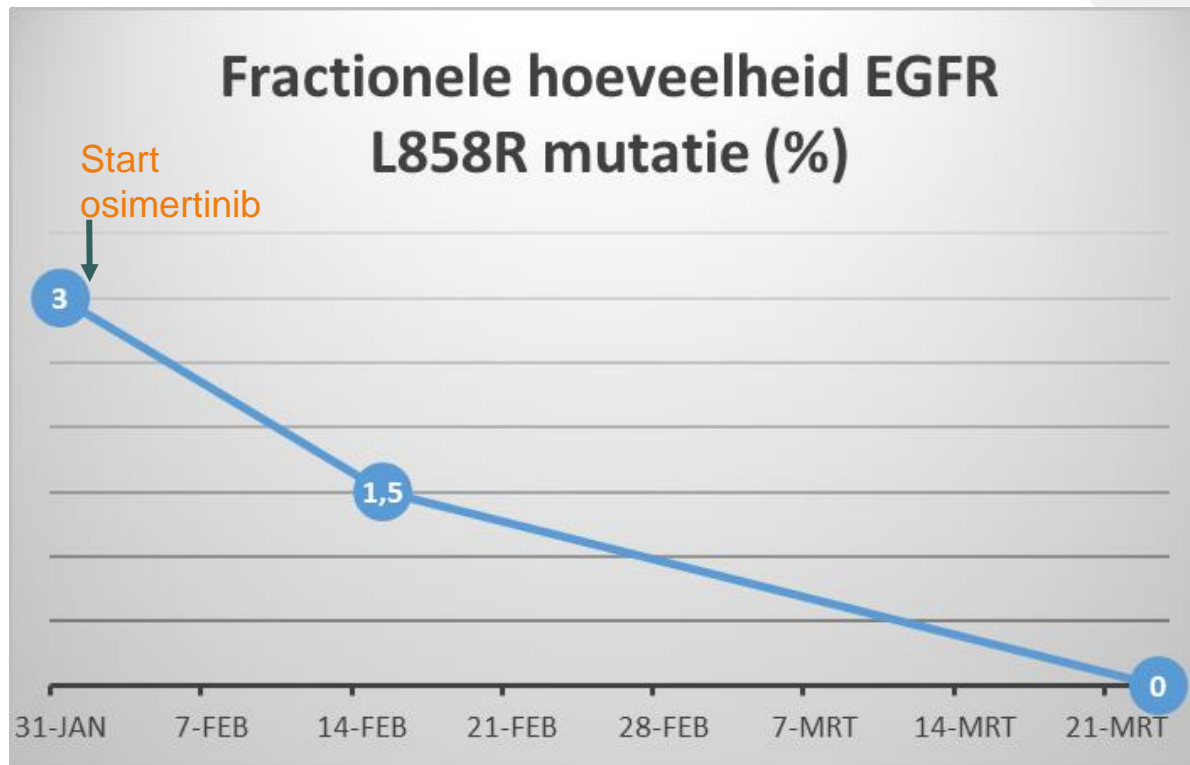
CT scan na ongeveer 3 maanden

Zijn er ook andere manieren van (vroeg) evaluatie van therapie respons?

Therapie monitoring m.b.v. ctDNA

Betekenis?

Kwantitatieve weergave van de hoeveelheid mutant allel in het bloed.

Eerste evaluatie met CT scan staat gepland voor begin mei

Dank aan alle patiënten en het Longmerker studie team

Remco de Kock

Birgit Deiman

Ben van den Borne

Christi Steendam

Esther Visser

Hao Cao

Volkher Scharnhors

Sylvia Genet

Federica Eduati

Maarten Broeren,
Maggy Youssef-El Soud

Gerben Stege

Huub Belderbos

Susan van 't Westeinde

Marleen de Saegher

Financieel ondersteund door
Roche Diagnostics
Astra Zeneca
NWO
Catharina Onderzoeksfonds
AKL Onderzoeksfonds